TEKFİR: Âyet, Hadîs ve Âlimlerin Görüşleriyle Tekfir Konusu

> Tekfir konusu, zamanımızın en büyük yanlışlarından birine düşen olan tekfirci fırkalar ile büyük önem arz etmektedir. İşte Ali Hoşafçı Hoca Efendi tarafından kaleme alınan bu Tekfir Makalesi ile tekfir konusu hakkında aydınlatıcı bilgilere sahip olacasınız. Makale ile tekfirin ayet, hadis ve usûllerde kurallarını öğrenecek, bir tekfirciyi ilk konuşmasında tanıyabileceksiniz.

Küfür, (ke-fe-ra / كَفَرَ) fiilinden mastar olup, lugatta bir şeyi örtmektir. Bu sebepledir ki, kalbindeki inancı gizleyen ve imân etmeyen kişiye "kâfir" dendiği gibi, tohumu toprağa gömdüğü için çiftçiye, karanlığı ile her şeyi örttüğü için geceye de "kâfir" denmiştir. [1]

Tekfir, tef'il vezninden mastar olup, kişiyi küfre nispet etmek, kâfir saymak, kâfir olarak çağırmak gibi manalara gelir. [2]

Bir Müslüman'ı veya Müslüman kabul edilen bir kimseyi küfre nisbet etmek manasına gelen tekfir, İslâm tarihi boyunca grupların elinde bir silah olarak kullanılmıştır. Hangi inanış ve ifâdenin, hangi hareket ve davranışın, kişiyi imân sınırından çıkardığı, hicri ilk asırdan başlayarak günümüze kadar münakaşa edilmiştir. [3]

Bazı Müslümanlar, bazı Müslümanları kâfirlikle itham edip, kendi davalarının haklılığını ispat etmek için âyet ve hadisleri delil göstermişler, bundan dolayı da değişik fırkalara ayrılmışlardır. Bu durum İslâmî hizmetlerin dağılıp parçalanmasına ve Müslümanların güçlerinin azalmasına yol açmıştır. Dolayısıyla bu durum İslâm karşıtlarının güçlenip, Müslümanların zayıf duruma düşmelerine ve sömürülmelerine neden olmuştur.

İşin kötü tarafı, hepsi de haklı olduklarını sanıyor ve karşı taraftaki Müslümanları da kurtarmaya çalıştıklarını söylüyorlardı. Böylelikle daha büyük bir heves ve iştahla insanları tekfir edip, mücadele ediyorlardı. Ancak, Allah (Celle Celalühü), bize bu mücadele şeklini yasaklıyor.

Tekfir Konusu ile İlgili Âyetler

وَأَطِيعُوا اللهَ وَرَسُولَهُ وَلا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللهَ مَعَ الصَّابِرِينَ.

"Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin! Sonra korkuya kapılıp zaafa düşersiniz, rüzgârınız (kuvvetiniz) gider. Sabredin, şüphesiz Allah sabredenlerle beraberdir." [4]

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللهِ جَمِيعاً وَلاَ تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنتُمْ أَعْدَآءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَالِكَ يُبَيِّنُ اللهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ.

"Hepiniz Allah'ın ipine (dinine) sımsıkı sarılınız ve birbirinizden ayrılmayınız! Allah-u Teâlâ'nın üzerinizdeki nimetini hatırlayınız: Hani siz birbirinize düşman idiniz de, Allah kalplerinizi ısındırmış ve O'nun nimeti sebebiyle kardeşler oluvermiştiniz. Siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oraya düşmekten de sizi O kurtarmıştı. Allah size âyetlerini böylece açıklıyor, ta ki doğru yola eresiniz." [5]

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللهِ فَتَبَيَّنُوا وَلا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللهِ مَغَانِمُ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا.

“Ey imân edenler! Allah-u Teâlâ’nın yolunda savaşa çıktığınız za-man iyi anlayıp dinleyiniz. Size selâm veren kimseye, dünya hayatının fani metaını arayarak sen mü’min değilsin demeyiniz.” [6]

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

Biz hiç Müslümanları (Allah’a teslim olmuş kulları), mücrimler (gü-nahkârlar) gibi tutar mıyız? Size ne oluyor, ne biçim hüküm veriyorsunuz?” [7] buyuruyor.

Tekfir Konusu ile İlgili Hadisler

Cerir (Radıyallahu anh) ’dan şöyle rivayet edildi:

Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) , beni Yemen’e İslam’a davet için gönderdi. Kabul etmedikleri takdirde onlarla savaşmamı emretti ve:

“Eğer Lâ ilâhe illallah derlerse, onların malları ve kanları artık bana haram olur” dedi. [8]

Cabir (Radıyallahu anh) ’den, Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Kim “la ilahe illallah Muhammedun Resulullah” derse, kanı bana haram olur, üç şey hariç: dinini terkeden, zina eden evli ve haksız yere birini öldüren.” [9]

Cabir (Radıyallahu anh) ’den Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) ’in yanına bir adam geldi ve:

— Benim münafık bir komşum vardır, şöyle şöyle yapıyor dedi. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

— “La ilahe illallah diyor mu?” dedi. Adam: “Evet” dedi. Rasulullah: “İşte o kimseleri öldürmekten nehyedildim.” [10]

“Bizim gibi namaz kılan, kıblemize yönelen ve kestiğimizi yiyen kimse, Allah (Celle Celalühü)’ın ve Resûlü’nün teminatını elde etmiş kabul edilir. O halde böylelerini öldürmek (suretiyle) Allah (Celle Celalühü)’ın verdiği teminat ve ahdi bozmayınız!” [11]

إِذَا الْتَقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفِهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِى النَّارِ “İki Müslüman kılıçlarıyla birbirlerinin üzerine yürürlerse, öldüren de, ölen de ateştedir!”

(Bu söz üzerine Resul-i Ekrem’e): “Ey Allah’ın Resûlü! Katili anladık, ama maktul niye ateşte?” diye sorulmuştu.

“Çünkü o da kardeşini öldürme hırsı taşıyordu!” buyurdu. [12]

Kim Müslüman kardeşine “kâfir!” derse, muhakkak ki o kelime, ikisinden birine döner. Kendisine kâfir denilen adam, gerçekten kâfir ise, söz onadır. Eğer kâfir değilse, küfür söyleyenin üzerine döner. [13]

“Müslüman’ı kötülemek ve sövmek fâsıklık, onunla savaşmak küfürdür.”[14]

كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ “Her Müslüman’ın kanı, malı ve ırzı, diğer Müslüman’a haramdır.” [15]

Bize **Muhammed İbn Merzûk**'un, **Huzeyfe İbn el-Yemmân** (r.a.)dan rivayetine göre; Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: 'Sizin için en çok endişe ettiğim kişi; Kur'an'ı okuyan, Kur'an'ın güzelliği üzerinde görülen ve İslâm'ın yardımcısı olan, fakat Allah'ın dilediği zaman bundan uzaklaşan ve onu arkasına atan, komşusunun üzerine kılıçla yürüyüp/saldırıp onu Şirk ile itham eden kişidir.'

Ben: 'Ey Allah'ın peygamberi, bu ikiden hangisi şirke daha layıktır; saldıran mı yoksa saldırılan mı (şirkle itham edilen)?' diye sordum. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) 'Bilakis, saldıran (şirkle itham eden)', buyurdu. (**İbn Kesir** Araf suresinin tefsirinde naklediyor ve hadis **Ceyyid**dir diyor.

Bu hadisin zahiri ortada başka zaman hadisin zahirine uyulmalı diyenler şimdi apaçık olan bu ifadeyi görmezden geliyorlar.

Selâm Vereni Tekfir Etme!

"Ey imân edenler! Allah-u Teâlâ'nın yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayıp dinleyiniz. Size selâm veren kimseye, dünya hayatının fani metaını arayarak sen mü'min değilsin demeyiniz." [16]

Benim münafık bir komşum vardır, şöyle şöyle yapıyor dedi. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem: "La ilahe illallah diyor mu?" dedi. Adam: "Evet" dedi. Rasulullah: "İşte o kimseleri öldürmekten nehyedildim." [17]

"Bizim gibi namaz kılan, kıblemize yönelen ve kestiğimizi yiyen kimse, Allah (Celle Celalühü)'ın ve Resûlü'nün teminatını elde etmiş kabul edilir. O halde böylelerini öldürmek (suretiyle) Allah (Celle Celalühü)'ın verdiği teminat ve ahdi bozmayınız!" [18]

Yukardaki ayet ve hadislere ve Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)in, "komşusunun üzerine kılıçla yürüyüp/saldırıp onu Şirk ile itham eden kişidir". Hadisi bir araya getirildiğinde yukarıdaki ayet ve hadislerin muhatabı Müslümanları ve "La ilahe illallah" diyen münafık komşusunu tekfir eden öldürmek isteyen tekfircilerin olduğu anlaşılır. Tekfirciler ne kadar inkar etseler de bu gerçeği değiştiremezler.

Tekfir Konusunda Âlimlerin Görüşü

İmâm Gazâlî (r.a.) (v. 505/1111): "Tevil hususunda hataya düşmenin, tekfiri gerektirdiği hakkında bizce hiçbir nass sabit olmamıştır. Bu sebeple böyle bir iddiada bulunanların, delil getirmeleri gerekir. Lâ ilâhe illallâh demekle, kesin olarak can ve malın korunmasının sağlanacağı hakkında naslar sabit olmuştur" der.

İmâm Âzam (r.a.) (v. 150/767) diyorki, bidatçıların kusurlarından biri de, birbirlerine kâfir demeleridir. Ehl-i Sünnetin güzel tarafı da, hata edince birbirlerini tekfir etmemeleridir. [19]

İmâm Şâfiî (r.a.) (v. 204/819) der ki: Ben Ehl-i hevâ ve bidatten hiçbir şahsın şehadetini reddetmem.

İbn Teymiyye (v. 728/1328): Bazı Müslüman âlimleri görüşlerinden dolayı tekfir etmesi ve cumhur ulemaya muhâlif görüşleri neticesinde birkaç kez hapse atılmış ve sonuncusunda da orada vefat etmiştir. Buna rağmen tekfir hakkında şunları bildirmektedir:

Hiçbir Müslüman'ı, işlemiş olduğu bir fiil veya ehl-i Kıblenin hakkında münakaşa ettiği meseleler gibi, herhangi bir meselede, düşmüş olduğu hata yüzünden tekfir etmek câiz değildir.

Selef'in birçok meseleyi tartışmasına rağmen, onlardan hiç birisinin, muayyen bir kimseyi ne küfür ve fâsıklıkla, ne de isyanla suçladıklarına şahid olunmaz. [20]

İmam Şevkani şöyle der: Sahibi fiiliyle İslam milletinden küfür milletine geçmeyi istemediği halde, kendisinden küfrü bir fiilin meydana gelmesine itibar edilmez. Aynı zamanda manasını kabul etmediği halde müslümanın küfre delalet eden bir sözü söylemesine de itibar edilmez. Bilmeden Allah'tan başkasına secde eden de tekfir edilmez …" [21]

Küfür isnadı, iki başlı ok gibidir. Oku atınca, karşı taraf kâfirse orada kalır, şayet değilse, ok geri döner sahibini vurur, yani söyleyen kâfir olur.

Fıkıh kitaplarında da, kendisine kâfir denilen kimse, kâfir değilse, Müslüman ise, söyleyenin kâfir olacağı bildiriliyor..

Müslüman olduğunu söyleyen, (Kelime-i şehadet) okuyana, şüphe ile küfür damgası basılamaz. Müslüman olduğunu söyleyen bir kimsenin bir işinde veya sözünde birçok küfür ihtimali ile bir iman ihtimali veya küfür olması şüpheli olan bir ihtimal bulunsa, buna kâfir dememelidir. Çünkü müslüman iyi zan olunur… Redd-ül-Muhtar.

Ehl-i Kıblenin Tekfiri

'Ehl-i Kıble'den hiçbir kimseyi, hiçbir günah sebebiyle -o günahı helâl saymadıkça-kâfirlikle suçlamayız.' **İmâm Tahâvî**, ***Akîdetü't-Tahâviyye***, *İbnu Ebî'l-İz Şerhi* (316), **el-Mektebu'l-İslâmî**,1408

Kişi kendini îmâna sokan şeyler(den hepsi veya bir kısmı, yâhud da birin)i inkâr etmedikçe dinden çıkmaz, sözü doğrudur.

Kişi, işlemiş olduğu yanlış zannedilen bir fiil hakkında, karşıt bir nassı biliyor olabilir. Tevil etmiş olabilir. Tevilinde hata etmiş olsa bile, o kimse tekfir edilemez. Tevil ise fıska manidir. "İctihadın sürüklediği hata, itaat-sizlik sayılmaz."

"el-Hulâsa" ve diğer kitaplarda da şu ibâre geçmektedir: "Şayet bir meselede tekfiri gerektiren birçok vecihler yani ihtimaller varsa, buna karşılık, tek bir vecih bile tekfire mâni olur. Müftâ bih görüşe göre, müslüman hakkında hüsn-i zanda bulunmanın gerekliliğinden dolayı, onun tekfire mâni olan bir veche yönelmesi, kendisini tekfirden kurtarır."

es-Seyid Sıddık Hasan Han "er-Ravdatu'n-Nediyye" isimli eserinde eş-Şevkânî'nin "**es-Seylu'l-Cerrar**" eserindeki şu sözünü nakletmiştir:

"Bil ki, bir müslümanın İslâm dininden çıktığına ve küfre girdiğine hükmetmeye yönelmek gündüzün güneşinden daha açık bir delil olmadıkça, Allah'a ve ahiret gününe iman etmiş olan hiçbir müslüman için gerekli değildir. Çünkü sahâbeden bir grubun tarikiyle rivâyet edilmiş sahih birçok ha¬dislerde, "Her kim kardeşine "ey kâfir" derse, mutlaka ikisinden biri bunu hak eder." ibâresi sâbit olmuştur.

Tekfir Konusunda Kurallar

1- Te'vil Mümkünse Tekfir Edilmez

Te’vil edilebilecek bir durum varsa, bu te’vil, bizim açımızdan geçersiz ve hatalı da olsa te’vil sahibi tekfir edilmez. Hâricîlerin tekfir edilmemesi örneğinde olduğu gibi.

2- İctihadî ve zannî delillerle küfür kabul edilen konularda tekfirden kaçınılmalıdır.

Suç, şüphe ile zâil olur; hadler şüphe durumunda düşer. Tekfir, had cezası gerektiren suçlardan daha büyük bir suçlamadır.

3- Ehl-i kıble tekfir edilmez.

Ehl-i kıble: Kıbleye, yani Kâbe’ye doğru yönelerek namaz kılmanın farz olduğuna inanan, ancak inanç esaslarını değişik şekillerde yorumlayan farklı mezheplere bağlı bütün Müslümanları ifade eder. Kelime-i şehâdeti söyleyip içeriğine iman eden, zarûrât-ı diniye adı verilen İslâm’ın temel hükümlerini kabul eden ve namaz kılan kimsenin tekfir edilmesine Ehl-i Sünnet karşıdır. Ehl-i kıble olan Müslümanların tekfir edilemeyeceği hususu, Ehl-i Sünnet’in genel prensipleri arasında yer almaktadır.

4- Te’vilsiz tekfir, şeksiz küfürdür.

Muvahhid mü’minlerin görevi tebliğdir. Tebliğ, kesinlikle tekfirden üstündür. Müslümanların hedefi, kişiyi küfre teslim etmek değil; aksine küfrün pençesinden kurtarmaktır. Suç, şüphe ile sâkıt olur. Tekfir gibi büyük bir suç da şüphe ile düşmelidir. “Şüphelerden dolayı hadleri kaldırınız (uygulamayanız)”

İçinde taş var diye pirinci atmadığı gibi, hatta taşların içinde pirinç varsa onu da ayıklar. Tevhid konusunda aşırı hassâsiyet, tekfir konusunda da aşırı ihtiyat gerekir.

Kimse bir şahsın ictihadını ya da kendi anlayışını, beşerî bir yorumu, başka insanlara inanç esası olarak dayatma hakkına sahip değildir. Mânâya delâleti zannî olan şahsî açıklama veya yorumu kabul etmeyenleri tekfir etme hakkına hiç kimse sahip değildir. Delâleti ve sübutu kat’î olan vahyin hükümleri mutlak doğrulardır. Bu doğrular, kişilere, zamana ve coğrafyaya göre değişmez. Bunun dışındaki doğrular, nisbî (göreceli) doğrulardır. İctihadî hükümler, şahsî yorum ve tefsirlerdeki doğrular, zannî ve tartışmalı doğrular sınıfına girer. Bunlar tüm müslümanları bağlayıcı olamaz.

Dolayısıyla, içinde şüphe bulunan zannî, göreceli, değişken beşerî doğrularla; yani zayıf delillerle hiçbir mü’min tekfir edilemez. Eğer böyle bir konunun şirk olduğuna hüküm veriyorsak, onu her nasılsa işleyen kimsenin, gerekçelerini, bu konudaki nassların kendisine ulaşıp ulaşmadığını, ulaştı ise onlardan nasıl bir anlam çıkardığına bakılmalı

Şirk işlediği iddia edilen Müslüman savunduğu görüş için bir hadis delil getirdiğinde bir muhaddis o hadise sahih derken başka iki muhaddiste zayıf derse o zaman şüphe var demektir. Şüphe varsa hucceti ikame etmiş olmazsın tekfir edemezsin o müslümanı yaptığına şirk denmez. Te’vil, yapılıyorsa ve başka bir mâzereti var ise tekfir edemeyiz. Çünkü işin içine şüphe girmiştir. Mü’minlere yönelik suizan yasaklanmış; hüsn-i zan tavsiye edilmiştir. Kur’an, zanla hüküm verilemeyeceğini açıklar.

Farklı düşünen, farklı davranışta bulunan iyi niyetli, samimi müslümanlarla tartışmak, kardeşçe ve “birbirlerine karşı merhametlidirler” ferman-ı İlâhîsine uygun üslupta karşı fikir ileri sürmek, uyarmak mümkündür, câizdir.

Fakat onları tekfir etmek câiz değildir. Çünkü bir kimsenin kâfir olmasının şartı iltizamdır (küfrü benimsemesidir), yahut da söz ve davranışının İslâm içinde kalmasına müsait hiçbir te'vile ihtimal taşımamasıdır.

5- Tekfir kararı şahıslara bırakılmış değildir.

Tekfire İslâm mahkemesi karar verir. İslâm devletinde bir müslümanın küfre girip girmediğine Ulu'l-emr veya nâibi; İslâm'ın hâkim olmadığı yerlerde ise, mür'minlerin kendi içlerinden seçtiği imam karar verir.

Hariciler ve Harici Zihniyette Olanlar

Hâricî zihniyetinde olanlar nassların zâhirlerine kaskatı sarılıp, âyetlerin ve hadislerin ruhuna nüfuz edemediklerinden "إِنِ الْحُكْمُ إِلا لِلهِ / Hüküm ancak Allah'ındır" [22] âyetine dayanarak Sıffın Savaşı'nda hakem usulünü kabullenmesi sebebiyle Hazreti Alî'ye (v. 40/661):

"Ey Ali, Allah'ın kitabı ortada iken, sen insanların hakemliğine gider, onların hükmüne uymaya karar verirsen, seni öldürerek; Allah'ın rızasını kazanırız." dediler. Dikkat ederseniz, bu yargılarıyla Allah rızasını kazanacaklarını zannediyorlar.

Bu zamanda da Müslümanları tekfir edenler, yaptıklarından dolayı pişman olmuyorlar. Çünkü; tekfirlerinde bir âyete dayanıyorlar ve Allah rızasını kazanacaklarını iddia ediyorlar.

Hâricîler, Hazreti Osman (v. 35/656), Hazreti Ali, Hazreti Talha (v. 36/656), Hazreti Zübeyr (v. 36/656), Hazreti Âişe (v. 58/678), Hazreti İbn Abbâs (v. 68/687) (radıyallahu anhüm) ve onlarla aynı görüşü benimseyen diğer Müslümanların da küfre düştüklerini, ebedi olarak Cehennemde kalacaklarını, öldürülmelerinin mübah olacağını, mallarının da ganimet olarak alınabileceğini iddia ediyorlardı. Bu zamanda da aynı Hâricî mantığıyla Müslümanları tekfir edenler var.

Hâricîler hükmün Allah'a özgü olduğunu ve bu yüzden iki hakemin görüşünü kabul etmenin Kur'an ve ilgili ayeti dikkate almamak olduğunu söylemekteydiler! Ayetleri bu şekilde yorumlayarak müşrikler için nâzil olan âyetleri, Müslümanlar için kullandılar. Günümüzde bazı Müslümanlar aynı şekilde "Kim Allah (Celle Celalühü)'ın indirdiği ile hükmetmezse onlar kâfirlerin ta kendileridirler" ayetini böyle yorum yaparak Müslümanlara kafir müşrik diyorlar.

Hâricîler ve **Mu'tezile** "Kim Allah (Celle Celalühü)'ın indirdiği ile hükmetmezse onlar kâfirlerin ta kendileridirler" âyetinin zâhirine göre Allah (Celle Celalühü)'ın indirdiği hükümleri kalben tasdik eden kişinin, bu hükümleri gereğince amel etmemesinin, kendisini kâfir yapacağını ileri sürmüşlerdir.

Halbuki Ehl-i Sünnet kelamcıları bu âyeti de "Kim Allah (Celle Celalühü)'ın indirdiği ile hükmetmemeyi helal görürse"[23] Allah'ın indirdiği hükümlerin bâtıl olduğunu iddia edenler, diye tevil etmişlerdir. [24]

Abdullah b. Ömer (v. 73/692) Hâricîler zümresi için: "Onlar, müşrikler için nâzil olan âyetleri, Müslümanlar için kullanıyorlar," [25] demiştir.

İbni Teymiyye şöyle Der: "Hariciler Kur'an ayetlerini kendi inançlarına göre te'vil ettiler ve buna muhalefet edenleri de tekfir ettiler."[26]

Bir ata sözü var keskin sirke küpüne zarar verir. Müslümanın getirdiği delilleri kabul etmeyip tekfir edenleri, gün gelir kendi tekfirci cemaatı onu tekfir edip öldürür. Suriyede olduğu gibi. Bazı tekfirciler aynı itikate sahip olduğu

aşırı tekfircilere karşı olduklarını söyleyip tekfirci olmadıklarını söylerler. Bir yanda da savunduğu görüşlere mezhep imamlarından, selef alimlerinden ve hadislerden delil getiren sufileri tekfir ederler. Tekfir ederken de biz önce hucceti ikame eder kabul etmezse tekfir ederiz derler. Neticede tekfir etmiş olurlar. Ağzımızı gönlümüzü müslümanım diyenleri tekfir etmekten sakındıralım. Ne ekersen onu biçersin. Biz tekfir değil vahdet, birlik, beraberlik ve dayanışma ekelim.

Tekfir konusunun önemini anlamak için günümüzde suriyede ve ırakta bir birlerini tekfir edip öldüren Müslümanların düştüğü hale bakmak yeterli olucaktır.

Geçmişte ve günümüzde, birbirlerini tekfir eden Müslüman gruplara baktığımızda, tekfir olunmaları için gereken şartların tamamen yukarıda âlimlerin söylediği şekilde oluştuğunu görmüyoruz. Çünkü;

Tekfir Etmede Sorunlar

1- Her iki taraf da, getirdikleri delillerle, dayanakları tükenip bir birlerine teslim olmuyorlar.

2- Her iki taraf da, bir âyeti veya hadisi kendilerine göre yorumlamakta ve tevil yollarını devam ettirmekteler.

3- Her iki taraf da, küfrü kasdetmediği gibi, küfrü de tercih etmiyorlar.

4- Her iki tarafın da niyeti iyi, iki tarafa da gittiğinizde, mantıklı cevaplar alıyorsunuz.

Tekfir Hastalığına Yakalanmış Müslümanlar

Bunlara rağmen, tekfir hastalığına yakalanmış bazı Müslümanlar için, öncelikle İslâm'ın birliği ve güçlenmesinden ziyade, diğer Müslümanlarla yaptığı münazarada haklı çıkma duygusu geçerlidir. Hatta bu iyi niyetten oluşan hırs, kendi âlimlerinin kitaplarını tercüme ederken inandığı, savunduğu fikrin zıttı görüşler gördüğünde, onu gizleyebilmekte. Diğer kitapları araştırırken münazarada kendisini zor duruma düşürecek bir delille karşı-laştığında, bunu hem kendi gibi düşünenlerden, hem de karşı taraftan saklayıp, tekfirde aşırılığa gitmektedir.

Bu hastalıklı Müslüman'a, kendi âlimlerinin kitaplarından, kendi düşüncesini çürütecek deliller sunulduğu zaman, "Benim âlimim de bir insandır. Hata yapabilir. Aslında benim ölçüm Kur'ân ve Sünnettir" diyerek kendini haklı çıkarmaya çalışır. Ona, kendi âliminin görüşünde hadis delil getirdiği söylenince de, bu sefer hırçınlaşıp, sertleşip aynı lafları tekrarlamaya başlar.

Bu saydığımız tipteki Müslümanlar çok azdır. Bunlar, ya İslâm düşmanları tarafından, Müslümanlar arasında fitne çıkartmak için görevlendirilmiş birileri veya hakikaten iyi niyetli, fakat ölçüyü kaçırmış Müslümanlar olabilir. Bu durum, her iki taraf Müslümanları için geçerlidir.

Bunların tedavisi zordur. Çünkü niyetlerini bilmediğimiz gibi, müdahale edecek yaptırım gücümüz de yoktur. Her iki halde, bu kimseleri uyarmak, yaptıklarını takdiri etmeyip, gerekirse cemâatten uzaklaştırmak lazımdır. Çünkü bunlar, cemâat içindeki samimi ve olgun Müslümanları etkilediği gibi, yeni gelen gençlere de tekfir hastalığını bulaştırıp, her Müslüman'ın özlediği birlik beraberlik duygusunun temeline dinamit koyarlar. Her iki taraftan âlimlerimizin, cemâatlerine bu konunun ehemmiyetini biraz daha sık duyurmalarını temenni ediyoruz. Allah hepsinden razı olsun, sayılarını artırsın. Amin.

İleriki bölümde yazacağımız gibi, Müslümanların tekfir edilebilmeleri için gereken şartların oluşmadığını ve tartışılan konularda, ortak bir yol bulunmasına sebep olmak umuduyla, elimizden geleni yapmaya calışacağız. İhtilaflı meselelerden, ölünün işitip işitmeme meselesi ile başlayalım.

[1] el-Bâkillânî, et-Temhîd, s. 348; İbn Âbidîn, Reddü'l-Muhtar, III, 284.

[2] İbn Manzûr, Lisânü'l-Arab, V, 145.

[3] Prof. Dr. Ahmed Saim Kılavuz, İman Küfür Sınırı, s.15, (Tekfir Bölümü bu eserden alıntı yapılmıştır.) Marifet yayınları, İstanbul, 2000.

[4] el-Enfâl 8/46.Bu âyet-i kerime, Müminler arasında ihtilaf ve tefrikanın pek büyük bir zarar olduğunu, ehl-i hakkın ittifaklarının ise tevfik-i ilahînin, yani Allah'ın muvaffakiyet vermesinin başlıca vesilesi olduğunu bildirmektedir. (Prof. Dr. Suat Yıldırım Meâli).

[5] Âl-i İmrân 3/103. İslâm'dan önce Arabistan'da insan hayatının hiç değeri kalmamıştı. En ufak sebeple insanlar vicdansızca öldürülüyordu. Kabîle savaşlarının, kan dâvalarının sonu gelmiyordu. Meselâ Medine'deki Evs ve Hazrec kabileleri 120 yıldan beri sürekli savaş halinde idiler. İslâm sayesinde birbirlerinin kardeşi oldular. (Prof. Dr. Suat Yıldırım Meâli).

[6] en-Nisâ 4/94.

[7] el-Kalem: 68/35, 36.

[8] İbn Ebi Şeybe, İbn-i Hacer el-Askalani, Metalibu Aliye, Tevhid Yayınları: 3/6.

[9] Ebi Şeybe, İbn-i Hacer el-Askalani, Metalibu Aliye, Tevhid Yayınları: 3/6.

[10] Ebi Şeybe, İbn-i Hacer el-Askalani, Metalibu Aliye, Tevhid Yayınları: 3/6.

[11] Buhârî, Salât: 28: Ebû Dâvud, Cihâd: 95.

[12] Buhârî, Diyât: 2, Fiten: 10; Müslim, Fiten: 14, Ebu Davud, Fiten: 5, Nesâî, Tahrim: 29.

[13] Buhârî, Edeb: 73: Müslim, İmân: 212, Muvattâ, Kelâm: 1

[14] Buhârî, İmân: 36; Edeb: 44; Müslim, İmân: 116; Tirmizi, el-Birrü ve's-Sıla: 2.

[15] Müslim, el-Birrü ve's-Sıla: 10, Ebû Dâvud, Edeb: 40, Tirmizî, el-Birrü ve's-Sıla: 18

[16] en-Nisâ 4/94.

[17] Ebi Şeybe, İbn-i Hacer el-Askalani, Metalibu Aliye, Tevhid Yayınları: 3/6.

[18] Buhârî, Salât: 28: Ebû Dâvud, Cihâd: 95.

[19]Fıkhu'l-Ekber, Aliyyu'l-Kari Şerhi, s: 429, İst, 1579; Bağdadî, el-Fark, s: 119.

[20] Mecmuatü'r-Resail ve'l-Mesail adlı kitabının 5. cildinde, s. 159-201.

[21] Neylul Eftar: 6.210.S – es-Seylul Cerar : 4.578.S

[22] Yûsuf 12/40.

[23] el-Maturidî, et-Tevhid s. 348.

[24] Buraya kadar olan kısım, Dr. Ahmet Saim Kılavuz'un İman Küfür Sınırı adlı eserinden alıntı yapılmıştır.

[25] Buhârî, İstitabe: 6.

[26] Mecmuu'l Fetava, 20/164